

Vertaling van het artikel le fusil Beaumont dans l'armée Néerlandaise, gepubliceerd in Gazette des Armes 323 (juli 2001), pp.13-18

in 1864 en 1866 behaalde het Pruisische leger grote overwinningen met zijn Dreyse naaldvuurgeweer. Alle Europese legers zijn onder de indruk en beginnen een speurtocht naar een geschikt achterlaadgeweer. Vele beproevingen vinden plaats, waaronder ook in Nederland.

In 1867 besluit het Nederlandse leger (naar Brits voorbeeld) tot de transformatie van haar voorlaadgeweren naar het achterlaadsysteem van Snider. De ombouw van de wapens wordt als tijdelijke maatregel gezien tot het moment dat het leger een geschikt achterlaadgeweer heeft gevonden.

In 1870, na vele achterlaadsystemen zoals Peabody, Remington, Cooper, Comblain, Jenks en Benson-Poppenburg besluit het Nederlandse leger tot invoering van het Beaumont geweer als opvolger van de Snider. Het wapen wordt officieel aangeduidt als model 1871 infanterie geweer klein kaliber. Dit wapen, in het kaliber 11,4 x 51 R is ontworpen door de Maastrichtse wapenhandelaar Edouard de Beaumont. **Zijn inspiratie heeft hij aan de overzijde van de grens gehaald, namelijk uit Luik. Het mechanisme (geheel identiek, maar dan met een naaldvuurontsteking) was reeds bedacht door de Luikse wapenfabrikant J.J. Cloes.** Deze had op zijn beurt inspiratie opgedaan bij het Franse Chassepot geweer. De werking van de grendel is gelijk als bij het Franse infanteriegeweer, maar de platte slagveer in de grendelarm lijkt te zijn ontleend aan het Mauser Norris geweer dat in 1867 in Duitsland was beproefd.

Edouard De Beaumont, uitvinder en fabrikant van het Beaumont geweer (foto: H. de Lijser)

De Beaumont geweren werden besteld bij de werkplaats van Edouard de Beaumont (die ze op zijn beurt tussen 1870 en 1874 laat vervaardigen bij Simson, Göbel en Bornmüller in Suhl), P. Stevens te Maastricht en de Werkplaats voor Draagbare Wapenen te Delft. Zeldzamer zijn de exemplaren die in Luik zijn vervaardigd waaronder 20 exemplaren die in 1869 als prototype zijn vervaardigd bij de firma G. Mordent. Een aantal Beaumont geweren zijn nog bij de Manufacture d'Armes in St. Étienne (Frankrijk) vervaardigd voorafgaand aan het uitbreken van de Frans-Duitse oorlog in 1870. Enkele duizenden lopen voor Beaumont geweren die daar klaar lagen voor levering aan Nederland zijn echter geconfisqueerd door de Franse regering en hergebruikt op Franse geweren. Door de oorlog kon de Franse fabriek niet meer leveren, waarna de bestellingen in Maastricht en Delft plaatsvonden. In totaal zijn er tussen 1869 en 1880 meer dan 138.000 Beaumont geweren vervaardigd voor het Nederlandse leger.

De bereden troepen ontvingen geen Beaumont geweren aangezien het mechanisme met de slagveer in de rechte grendelsteel niet geschikt bleek om op de rug te dragen. Deze troepen ontvingen Remington Rolling Block karabijnen. Tussen 1872 en 1874 zijn er een 150-tal Beaumont geweren beproefd door het Franse leger en ook het Duitse leger heeft een onbekend aantal exemplaren beproefd voorafgaand aan de invoering van het Mauser geweer model 1871. Tenslotte hebben in 1887 nog proefnemingen in Denemarken plaatsgevonden met Nederlandse Beaumont geweren.

Een Beaumont Vitali met patroonhouder op een jasje van een korporaal-scherpschutter met patroonhouder, scherpe patroon en losse flodder

Bron Legermuseum

Infanteriegeweren model 1871 en 1871/79

Het infanteriegeweer model 1871/79

Ondanks het besluit tot invoering in 1870, vond de eerste levering aan de troepen pas in de loop van 1871 plaats. De eerste die de nieuwe geweren ontvingen waren de garderegimenten Grenadiers en Jagers. Het geweer had een lengte van 1320 mm (1832 mm incl. bajonet), een kaliber van 11,4 x 51R en woog 4415 gram zonder bajonet. Het vizier was instelbaar voor afstanden van 200 tot 1100 voet (150-825 meter). Het wapen was enkelschots en bezat een veiligheidspal aan de rechterzijde van het staartstuk die de grendel in een schuine positie vasthield.

Van boven naar beneden: de bajonet 2e model en de bajonet 1e model.

De bijbehorende sokkelbajonet had een viersnijdende kling en een totaallengte van 58 cm. In 1875 vonden al de eerste modificaties plaats: de bajonet bleek niet goed vast te blijven zitten op de loop en met ingang van 20 februari 1875 worden de stormringen voortaan van 2 schroeven voorzien, in plaats van 1 bij nieuwe bajonetten. Het volgende jaar werd de patroontrekker gewijzigd. Het bleek namelijk dat er vuilophoping plaatsvond tussen de grendelkop en de patroontrekker. Hierop werd de patroontrekker lichtelijk gewijzigd en voortaan met een stift geborgd, in plaats van met een schroef. Enige tijd later blijkt de veiligheidspal op het wapen van weinig nut in de praktijk en vanaf 1878 word deze dan ook verwijderd. De gaten waar deze pal heeft gezeten wordt dichtgezet met een metalen plaatje of met twee schroeven.

Het vizier zoals dat op de eerste generatie Beaumontgeweren was geplaatst, het zou in 1879 worden vervangen bij de landmacht.

De belangrijkste verandering vindt plaats in 1879 als het leger de scherpe patroon no.2 introduceert. Deze heeft betere ballistische eigenschappen dan de oude patroon. Het gevolg hiervan is dat de richtmiddelen van de geweren moeten worden gewijzigd en worden voorzien van een nieuw vizier. Dit vizier, ontworpen door kapitein P.J. in de Betou kent een onderverdeling van 100 tot 1800 meter en is hiermee het eerste Nederlandse vizier dat voor metrische afstanden is ingericht. Vanaf deze wijziging spreekt men van het geweer model 1871/79. Vergelijkende beproevingen tonen aan dat de nieuwe, gemodificeerde, geweren de vergelijkingen

met het Franse Chassepot geweer en het Duitse Mauser geweer met gemak kan doorstaan. De projectielbaan is zeer vlak en het wapen schiet zeer accuraat. Vanaf 1883 worden de vizieren voorzien van een met een schroef bevestigde schuif die ervoor zorgt dat het vizier op eenvoudige wijze op een afstand van 250 meter kan worden gezet. Het geweer model 1871/79 zal vanaf 1888 worden opgevolgd door de meerschots versie van het Beaumont geweer, de Beaumont Vitali model 1888.

Het geweer model 1871/88 met vierschots Vitali magazijn.

Gedurende de jaren 80 onderzoekt het Nederlandse leger de mogelijkheid om het enkelschots geweer om te bouwen naar een magazijngeveer dat meerdere patronen achter elkaar kan afvuren zonder het telkens opnieuw te moeten laden. Vele proeven vinden plaats met magazijnsystemen zoals de Krnka, Kropatchek, Lee, Mannlicher, Vitali en Werndl gedurende de jaren 1879-1888. Vrijwel al deze experimentele magazijngeveeren bevinden zich thans in de collectie van het Koninklijk Nederlands Leger en Wapenmuseum. De Normaal Schietschool besluit uiteindelijk tot de invoering van het Vitali mechanisme dat ook al bij het Italiaanse leger was ingevoerd op haar enkelschots Vetterli geweren.

Voor de transformatie naar het Vitali mechanisme (die fl.8,10 per geweer kost), zaagt men het staartstuk open en kort men de trekkerveer in zodat er een magazijn onder aan de lade, voor de trekkerbeugel kan worden geplaatst. Om het staartstuk te versterken wordt er aan de rechterzijde een versterking tegenaan gezet. Tenslotte wordt ook de patroontrekker verplaatst naar de rechterzijde van de grendelkop en de pompstok met 53 cm. ingekort. Aan de linkerzijde van het staartstuk wordt een hendel geplaatst voor de voeding van de patronen vanuit het magazijn. Het staartstuk is nu voortaan voorzien van 2 gasontsnappingsgaten die ongelukken moeten voorkomen als er abusievelijk hulzen scheuren. Evenals bij de Italiaanse geweren, worden de Beaumont Vitalis geladen met behulp van een patroonlader met behulp waarvan telkens vier patronen (de maximale capaciteit) in het magazijn kunnen worden geladen. Ongeveer 60.000 Beaumont geweren zijn naar het Vitali systeem omgebouwd. Elke

Vergelijking tussen de grendelkop met patroontrekker van het Beaumont geweer en de grendelkop van het Beaumont Vitali geweer met patroontrekker (verplaatst) en uitwerper.

infanterist was nu voortaan uitgerust met 94 patronen, waarvan 40 in 4 patroonhouders en de rest zonder houders opgeborgen in één van de drie patroontassen.

Marine geweer model 1873

Het marine geweer, de voorzijde is voorzien van een bajonethaft voor de sabelbajonet.

Gelijker tijd met de landmacht en het koloniale leger nam ook de marine een Beaumont geweer in gebruik. Evenals bij de koloniale geweren werden ook deze wapens niet ingericht voor het verschieten van de scherpe patroon no.2 en ook werden ze niet omgebouwd tot de meerschots Beaumont Vitali.

De bajonet van de marine.

De marine geweren kunnen makkelijk worden geïdentificeerd aan de hand van de afwijkende bajonetmontage. De marine had namelijk geen sokkelbajonetten, maar sabelbajonetten met een gekromde yatagan kling. Deze bajonetten waren geënt op de Franse Chassepot bajonetten. De Nederlandse Marin bajonetten kunnen worden geïdentificeerd door de naam van de fabrikant P. Stevens op de rug van de kling. Deze bajonetten werden aan de rechterzijde van de loop gemonteerd, waarvoor aldaar een nok was geplaatst. Er bestaan twee verschillende versies van de marine bajonet, waarbij het eerste model een kortere veer heeft dan het tweede model. Veel bajonetten van het eerste model zijn ook gemodificeerd.

De pompstok van het marine geweer week af van de andere Beaumont geweren aangezien deze een sleuf in de kop heeft zitten. Aangezien de marine wapens veel te lijden hadden van vocht, was het van groot belang om de loop van de geweren regelmatig door te halen met een poetslap. Deze poetslap werd hiervoor door het gat van de pompstok heen getrokken.

Naast het standaard marine geweer, bestond er ook een uitvoering die 22 cm. korter was. Dit geweer was bestemd voor oefeningen en exercities door schepelingen die klein van postuur waren. Op dit geweer paste een standaard marine bajonet.

De voorzijde van een marine geweer in vergelijking met die van het infanteriegeweer, let op het verschil tussen de pompstokken.